Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27.02.1996, sp. zn. 2 Tzn 13/96, ECLI:CZ:NS:1996:2.TZN.13.1996.1

Číslo: 54/1996

Právní věta: Zaplatí-li odsouzený peněžitý trest prostřednictvím pošty poštovní poukázkou, je pro posouzení otázky, kdy byl peněžitý trest vykonán, rozhodné datum, kdy odsouzený příslušnou částku poukázal na poště, a nikoli datum, ze kterého pochází výpis z bankovního účtu soudu, na který platba peněžitého trestu došla.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 27.02.1996

Spisová značka: 2 Tzn 13/96

Číslo rozhodnutí: 54

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Trest peněžitý

Předpisy: 141/1961 Sb. § 343 40/1964 Sb. § 567 odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 54

Zaplatí-li odsouzený peněžitý trest prostřednictvím pošty poštovní poukázkou, je pro posouzení otázky, kdy byl peněžitý trest vykonán, rozhodné datum, kdy odsouzený příslušnou částku poukázal na poště, a nikoli datum, ze kterého pochází výpis z bankovního účtu soudu, na který platba peněžitého trestu došla.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27. 2. 1996 sp. zn. 2 Tzn 13/96)

K stížnosti pro porušení zákona zrušil Nejvyšší soud České republiky rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 21. 9. 1995 sp. zn. 6 T 109/95 a sám rozhodl tak, že obviněného J. K. zprostil obžaloby pro trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 písm. e) tr. zák.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 21. 9. 1995 sp. zn. 6 T 109/95 byl obviněný J. K. uznán vinným trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 písm. e) tr. zák. a odsouzen podle § 247 odst. 1 tr. zák. k trestu odnětí svobody na 2 měsíce, jehož výkon byl podle § 58 odst. 1 písm. a) tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu stanovenou podle § 59 odst. 1 tr. zák. na 2 roky, a podle §

57a tr. zák. k trestu zákazu pobytu na území hlavního města Prahy na 2 roky.

Podkladem odsuzujícího výroku bylo zjištění, že obviněný J. K. dne 25. 2. 1995 kolem 14.00 hod. v Praze 1, Národní tř. č. 26, v Obchodním domě K-Mart odcizil z volného výběru nejméně 10 barev na modely po 30 Kč, které ukryl do své bundy a prošel pokladnou bez placení, čímž způsobil škodu ve výši nejméně 300 Kč, přičemž pravomocným rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 30. 10. 1992 sp. zn. 1 T 120/92 byl odsouzen pro trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a) tr. zák. k peněžitému trestu ve výši 2000 Kčs s náhradním trestem odnětí svobody na 1 měsíc.

Rozsudek nabyl právní moci v řízení před Obvodním soudem pro Prahu 1 jako soudem prvního stupně.

Ministr spravedlnosti podal dne 15. 1. 1996 ve prospěch obviněného J. K. stížnost pro porušení zákona proti pravomocnému rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 21. 9. 1995 sp. zn. 6 T 109/95. V mimořádném opravném prostředku namítl, že obviněný neměl být uznán vinným trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 písm. e) tr. zák., protože ohledně předchozího odsouzení, které je podmínkou trestnosti, nastal účinek, že se na obviněného hledí, jako by nebyl odsouzen, a že tento účinek tu byl již v době, kdy Obvodní soud pro Prahu 1 rozhodoval napadeným rozsudkem. Ministr spravedlnosti proto navrhl, aby Nejvyšší soud České republiky vyslovil, že ve vytýkaném směru byl v neprospěch obviněného porušen zákon, aby zrušil napadený rozsudek a aby dále postupoval podle § 271 odst. 1 tr. ř., tj. aby sám ve věci rozhodl.

Nejvyšší soud České republiky přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. na podkladě stížnosti pro porušení zákona správnost všech výroků napadeného rozsudku, jakož i řízeni, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen.

V řízení, které bylo provedeno v souladu s trestním řádem, Obvodní soud pro Prahu 1 na podkladě důkazů správně zjistil, že obviněný odcizil v obchodním domě zboží v ceně nejméně 300 Kč.

Toto jednání obviněného nebylo možno posoudit jako trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a) tr. zák., protože způsobená škoda nedosáhla takové výše, aby šlo o škodu nikoli nepatrnou ve smyslu § 89 odst. 14 tr. zák., § 1 nařízení vlády ČSFR č. 464/1991 Sb. Podle těchto ustanovení je právní kvalifikace uvedená v § 247 odst. 1 písm. a) tr. zák. podmíněna způsobením škody alespoň ve výši 2000 Kč.

S ohledem na okolnosti posuzovaného skutku nepřicházelo v úvahu ani to, aby tento skutek byl kvalifikován jako trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 písm. b), c) nebo d) tr. zák.

Trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1 písm. e) tr. zák. se dopustí ten, kdo si přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, a byl za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán.

Z citovaného ustanovení je zřejmé, že podmínkou trestnosti je tzv. zpětnost, která je vyjádřena zákonnou dikcí „odsouzen nebo potrestán“. Pádný z těchto zákonných znaků však není naplněn, jestliže v době rozhodování nastal ohledně předchozího odsouzení účinek, že se na pachatele hledí, jako by nebyl odsouzen.

V posuzovaném případě Obvodní soud pro Prahu 1 shledal tzv. zpětnost v tom, že obviněný byl v dřívější trestní věci, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 1 T 120/92, odsouzen k peněžitému trestu. K tomuto odsouzení však Obvodní soud pro Prahu 1 nemohl přihlížet, neboť v době, kdy rozhodoval napadeným rozsudkem, již nastal účinek, že se na obviněného hledí, jako by nebyl odsouzen. Obviněný totiž zaplatil peněžitý trest, uložený ve věci Obvodního soudu pro Prahu 1 sp. zn. 1 T 120/92, tím, že částku 2000 Kčs odevzdal dne 31. 12. 1992 na poště Pardubice 1 a

poukázal ji na účet Obvodního soudu pro Prahu 1 poštovní poukázkou opatřenou podacím číslem 02995. Ve spise Obvodního soudu pro Prahu 1 sp. zn. 1 T 120/92, jímž Obvodní soud pro Prahu 1 provedl v hlavním líčení důkaz, je založen doklad označený jako „záznam o složení“, ze kterého je patrno, že podle výpisu z účtu soudu u banky ze dne 6. 1. 1993 došla na účet soudu částka 2000 Kčs od obviněného J. K. jako peněžitý trest. Nejvyšší soud České republiky ve veřejném zasedání provedl důkaz ještě ústřižkem poštovní poukázky, z něhož zjistil, že obviněný poukázal částku 2000 Kčs na poště dne 31. 12. 1992. Toto zjištění je významné potud, že se zřetelem k ustanovení § 567 odst. 2 obč. zák. (ve znění zák. č. 509/1991 Sb.), podle kterého, plní-li dlužník peněžitý dluh prostřednictvím pošty nebo peněžního ústavu, je dluh splněn okamžikem, kdy byla částka poukázána, není-li dohodnuto jinak, byl peněžitý trest ve skutečnosti vykonán již dnem 31. 12. 1992. V této spojitosti bylo nutno vzít v úvahu ustanovení § 54 odst. 4 tr. zák., ve znění zák. č. 557/1991 Sb., podle něhož, nebyl-li pachatel po výkonu peněžitého trestu po dobu jednoho roku znovu odsouzen, hledělo se na něj, jako by nebyl odsouzen. V době jednoho roku mezi 31. 12. 1992 a 31. 12. 1993 nebyl obviněný odsouzen, což bylo zjištěno z opisu rejstříku trestů. Dnem 31. 12. 1993, kdy ještě byl v účinnosti zákon č. 557/1991 Sb., tedy ohledně odsouzení ve věci Obvodního soudu pro Prahu 1 sp. zn. 1 T 120/92 nastal účinek, že se na obviněného hledí, jako by nebyl odsouzen. Ustanovení § 54 odst. 4 tr. zák., ve znění zák. č. 557/1991 Sb., bylo s účinností teprve od 1. 1. 1994 změněno zákonem č. 290/1993 Sb. tak, že stanovilo jiný způsob vzniku účinku, že se na pachatele hledí, jako by nebyl odsouzen. Změna spočívala v tom, že pokud jde o peněžitý trest za úmyslný trestný čin, musí být podle § 69 odst. 1 písm. c) tr. zák., ve znění zák. č. 290/1993 Sb., o zahlazení rozhodnuto výrokem soudu. Jestliže by obviněný vykonal peněžitý trest tak, že by před 1. 1. 1994 jako počátkem účinnosti zákona č. 290/1993 Sb. neuplynula celá doba jednoho roku uvedená v § 54 odst. 4 tr. zák., ve znění zák. č. 557/1991 Sb., bylo by namístě podmiňovat účinek, že se na obviněného hledí, jako by nebyl odsouzen, teprve rozhodnutím soudu učiněným podle § 69 odst. 1 písm. c) tr. zák., ve znění zák. č. 290/1993 Sb. Tak by tomu bylo v případě, že by obviněný

vykonal peněžitý trest v době počínající dnem 1. 1. 1993. Podstatou pochybení Obvodního soudu pro Prahu 1 bylo to, že tento soud patrně považoval za den výkonu peněžitého trestu den 6. 1. 1993. To ovšem bylo nesprávné, protože uvedený den byl jen dnem, ze kterého pocházel výpis z účtu soudu u banky, podle něhož částka peněžitého trestu došla na účet.

Z uvedeného je zjevné, že Obvodní soud pro Prahu 1 v napadeném rozsudku posoudil tzv. zpětnost podle stavu trestního zákona účinného v době, kdy rozhodoval, a přehlédl, že podle dřívějšího zákona již nastal účinek, že se na obviněného hledí, jako by nebyl odsouzen. Tento účinek nemohl pominout tím, že ustanovení § 54 odst. 4 tr. zák., ve znění zák. č. 557/1991 Sb., bylo změněno zákonem č. 290/1993 Sb. Obvodní soud tak porušil zákon v neprospěch obviněného J. K. v ustanovení § 16 odst. 1 tr. zák., podle něhož bylo třeba otázku tzv. zpětnosti posoudit podle zákona účinného v době, kdy nastaly skutečnosti rozhodné pro nástup účinku, že se na pachatele hledí, jako by nebyl odsouzen. Zároveň Obvodní soud pro Prahu 1 porušil zákon v neprospěch obviněného i v ustanovení j 54 odst. 4 tr. zák., ve znění záď. č. 557/1991 Sb., se zřetelem k němuž uvedený účinek ve skutečnosti nastal, a v ustanovení § 247 odst. 1 písm. e) tr. zák., podle něhož byl skutek chybně posouzen.

Nejvyšší soud České republiky nesdílí názor uvedený ve stížnosti pro porušení zákona, podle které účinek, že se na obviněného ohledně dřívějšího odsouzení hledí, jako by nebyl odsouzen, nastal podle § 54 odst. 4 tr. zák., ve znění zák. č. 557/1991 Sb., proto, že k uložení peněžitého trestu i k jeho výkonu došlo před účinností zákona č. 290/1993 Sb. Podstatné je to, že před účinností tohoto zákona zcela uplynula doba jednoho roku, po kterou obviněný nebyl již odsouzen, tj. doba, s jejímž uplynutím spojovalo ustanovení § 54 odst. 4 tr. zák., ve znění zák. č. 557/1991 Sb., uvažovaný účinek. Pokud by před účinností zákona č. 290/1993 Sb. celá doba jednoho roku neuplynula, uvedený účinek by ke dni účinnosti zákona č. 290/1993 Sb. nenastal a za účinnosti tohoto zákona by již byl podmíněn výrokem soudu podle § 69 odst. 1 písm. c) tr. zák. (ve znění zák. č. 290/1993 Sb.).

Nejvyšší soud České republiky vyslovil zjištěné porušení zákona, zrušil napadený rozsudek, zrušil také všechna další obsahově navazující rozhodnutí, která měla ve zrušeném rozsudku podklad a která zrušením rozsudku tohoto podkladu pozbyla, a sám ve věci rozhodl tak, že podle § 226 písm. b) tr. ř. zprostil obviněného obžaloby. Důvodem zproštění je to, že skutek, jímž měl obviněný podle obžaloby způsobit škodu 634 Kč, není trestným činem a že postoupení věci orgánu státní správy k projednání přestupku nepřichází v úvahu s ohledem na to, že již uplynula doba jednoho roku od spáchání, po které již nelze přestupek projednat (§ 20 zák. č. 200/1990 Sb., ve znění pozdějších zákonů).